

8: 100 Toruń, ul. Podmurna 93
05: 05 22 186, e-mail: archAK@um.torun.pl
REGON 870502720

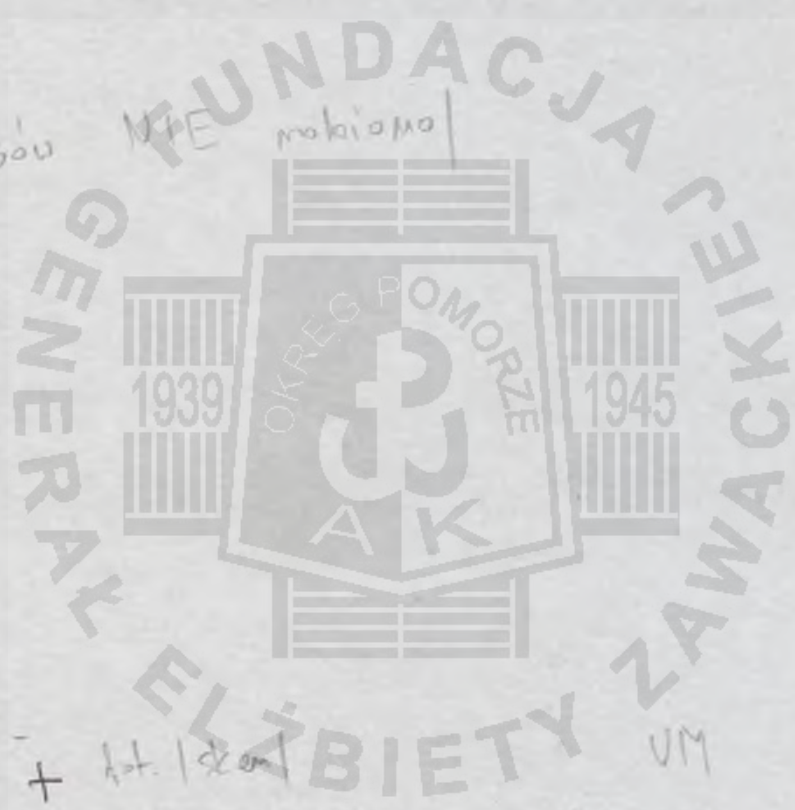
XII 2008M. - D. br. - zmi. ew. -teczki

MEMORIAŁ

General Marii Wittek

1 wypisów

MPE makiamo

+ dat. 1820

VM

HOLECKA *Janina*

POW
Kijów

ps. „Dumin”, „Marie Dumin”

| 1894 - 1920 |

3052/WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — HOLECKA Janina

3052/WSK

I/1. Relacja ✓

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora —

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację —

III/1 – Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 – Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 – Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – inne... —

IV. Korespondencja —
.....
.....
.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓

VI. Fotografie 20k. I/1

I/1 Relacja Własna

Janina HOLECKA — MS^{II}/Mx1103

Urodziła się 26 września 1894 r. w Odessie jako córka dobrze sytuowanego urzędnika bankowego.

W 1912 r. ukończyła gimnazjum. Następnie, mimo sprzeciwu rodziców, podjęła pracę zarobkową w biurze.

W dniu 1 września 1919 r. wstąpiła do POW. Używała ps. Maria Dunin. Była jedną z kilku peowiaczek w Odessie. Pozostałe to Wiktoria Jokiszowa, Anna Schaitzowa, Irena Rożałowska i Anna Węgrzynowska. Po ewakuacji wojsk Ententy pozostała ochotniczo w Odessie, chociaż miała możliwość wyjazdu. Uczestniczyła w działaniach wywiadowczych KN III POW na rzecz Oddziału II Sztabu Generalnego WP także po zajęciu tego miasta w lutym 1920 r. przez bolszewików. Na „posterunku” pozostali oprócz niej także Karol Łastowski, komendant placówki, Stefan Czarnecki, Konstanty Zalewski i Anna Węgrzynowska.

Pracowała jako maszynistka, szyfrantka i łączniczka. Przejęła na siebie także przechowywanie archiwum placówki. Mając zajęte dni pracą zarobkową, całe noce poświęcała na szyfrowanie raportów wywiadowczych.

Wyróżniała się ogromną dyspozycyjnością i odwagą. Jej zyciorys do wniosku o nadanie Orderu Virtuti Militari V klasy napisany przez Władysławę Piechowską, peowiaczkę z Żytomierza, informuje: „Miała raz zlecone oddać pocztę jednemu z kolegów. Był to spory rulon papieru, ś.p. Janina Holecka umówiła się, że odda tę pocztę w kawiarni. W chwili gdy rozmawiali z kolegą Cz.K. obstawiała wszystkie wejścia i zarządziła oblawę dezertarów. Polegało tona tym, że od wszystkich mężczyzn żądano dokumentów,

a niektórych rewidowano. Zanim towarzysz ś.p. Janiny Holeckiej zdołał zebrać myśli, zabrała mu papiery, schowała do mufki, pożegnała się i poszła sama do wyjścia. Przy drzwiach poprosiła czekistę, żeby ją kazał zrewidować poza kolejką i puścił bo spieszy się jej do pracy. Puszczono ją wolno bo rewizja dotyczyła tylko mężczyzn.”

Wg. prof. Andrzeja Peptońskiego po zawieszeniu broni na froncie wschodnim kierowała placówką Oddziału II w Batumi, odpowiedzialną za zbieranie wiadomości z wybrzeża Morza Czarnego w rejonie Kaukazu i utrzymywanie łączności z Konstantynopolem.

Po ośmiu miesiącach wyteżonej pracy wywiadowczej placówka POW w Odessie została wykryta przez CzeKa, a niemal wszyscy jej członkowie aresztowani. Jedyne Stefan Czarniecki pozostał na wolności i jeszcze przez miesiąc próbował odtworzyć organizację. Jednak i on w listopadzie dostał się w ręce CzeKa i jeszcze w tym samym miesiącu został rozstrzelany.

Janina Holecka w dniu 20 października 1920 r. jak zwykle wyszła do pracy w biurze i już nie wróciła. Okoliczności jej uwięzienia i śmierci przedstawiła w zyciorysie Władysława Piechowska: *„Przy wyjściu z biura powiedziano ś.p. Janinie, o zaaresztowaniu rodziny Węgrzynowskich. Nietrudno było domyśleć się, że poszła ostrzec komendanta placówki. Te przypuszczenia były słuszne. Stwierdzono, że poszła wprost do mieszkania ś.p. K. Łastowskiego, który niestety sam już był uwięziony i u którego w mieszkaniu była zasadzka. Stamtąd już na wolność nie wyszła.*

Po 9 dniach wraz z całą partią kontrrewolucjonistów została rozstrzelana w nocy z 29 na 30 października.

Jej bardziej szczęśliwi towarzysze niedoli, t.zn. ci co wyszli żywo z więzienia mówili, że zachowywała się mężnie. Nie dała się nabrać na żadne prowokacje ani obietnice darowania jej życia. Wszystkie powierzone jej tajemnice zabrała do grobu”

Dekretem Naczelnika Państwa i Naczelnego Wodza z dnia 17 maja 1922 r. (Adj. Gen. L. 13391 VM) została odznaczona Orderem Virtuti Militari V klasy (L. k. 7912).

Zarządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 9 października 1933 r. została także odznaczona pośmiertnie Krzyżem Niepodległości.

Źródła:

CAW, KN 9.X. 1933, a p. prac. cyw. 200 (Janina Holecka); GISZ (Biuro Kapituły Orderu VM), syg. I.302.17.58, k. 86, poz. 33 – Dz. Pers. MSWojsk. Nr 1 z 4 stycznia 1923 r.; Monitor Polski nr 235/1933, s. 2, poz. 255 – Peplowski A., Wywiad w wojnie polsko-bolszewickiej 1919-1920, Warszawa Bellona 1999, s. 132, 144; Ziemiański I., Praca kobiet, s. 100, 165, 178-179, 211, 215, 219-220, 223-224.

Mirosław Sulej, Wiesław Misztal

Janina HOLECKA - ms ⁱⁱⁱ

Urodziła się 26 września 1894 r. w Odessie jako córka dobrze sytuowanego urzędnika bankowego.

W 1912 r. ukończyła gimnazjum. Następnie, mimo sprzeciwu rodziców, podjęła pracę zarobkową w biurze.

W dniu 1 września 1919 r. wstąpiła do POW. Używała ps. Maria Dunin. Była jedną z kilku peowiaczek w Odessie. Pozostałe to Wiktoria Jokiszowa, Anna Schaitzowa, Irena Rożałowska i Anna Węgrzynowska. Po ewakuacji wojsk Ententy pozostała ochotniczo w Odessie, chociaż miała możliwość wyjazdu. Uczestniczyła w działaniach wywiadowczych KN III POW na rzecz Oddziału II Sztabu Generalnego WP także po zajęciu tego miasta w lutym 1920 r. przez bolszewików. Na „posterunku” pozostali oprócz niej także Karol Łastowski, komendant placówki, Stefan Czarniecki, Konstanty Zalewski i Anna Węgrzynowska.

Pracowała jako maszynistka, szyfrantka i łączniczka. Przejęła na siebie także przechowywanie archiwum placówki. Mając zajęte dni pracą zarobkową, całe noce poświęcała na szyfrowanie raportów wywiadowczych.

Wyróżniała się ogromną dyspozycyjnością i odwagą. Jej życiorys do wniosku o nadanie Orderu Virtuti Militari V klasy napisany przez Władysławę Piechowską, peowiaczkę z Żytomierza, informuje: „Miała raz zlecone oddać pocztę jednemu z kolegów. Był to spory rulon papieru, ś.p. Janina Holecka umówiła się, że odda tę pocztę w kawiarni. W chwili gdy rozmawiali z kolegą Cz.K. obstawiała wszystkie wejścia i zarządziła oblawę dezertarów. Polegało to na tym, że od wszystkich mężczyzn żądano dokumentów, a

niektórych rewidowano. Zanim towarzysz ś.p. Janiny Holeckiej zdołał zebrać myśli, zabrała mu papiery, schowała do mufki, pożegnała się i poszła sama do wyjścia. Przy drzwiach poprosiła czekistę, żeby ją kazał zrewidować poza kolejką i puścił bo spieszy się jej do pracy. Puszczono ją wolno bo rewizja dotyczyła tylko mężczyzn.”

Po ośmiu miesiącach wytężonej pracy wywiadowczej placówka POW w Odessie została wykryta przez Czecha, a niemal wszyscy jej członkowie aresztowani. Jedynie Stefan Czarnecki pozostał na wolności i jeszcze przez miesiąc próbował odtworzyć organizację. Jednak i on w listopadzie dostał się w ręce Czecha i jeszcze w tym samym miesiącu został rozstrzelany.

Janina Holecka w dniu 20 października 1920 r. jak zwykle wyszła do pracy w biurze i już nie wróciła. Okoliczności jej uwięzienia i śmierci przedstawiła w zyciorysie Władysława Piechowska: „Przy wyjściu z biura powiedziano ś.p. Janinie, o zaaresztowaniu rodziny Węgrzynowskich. Nietrudno było domyśleć się, że poszła ostrzec komendanta placówki. Te przypuszczenia były słuszne. Stwierdzono, że poszła wprost do mieszkania ś.p. K. Łastowskiego, który niestety sam już był uwięziony i u którego w mieszkaniu była zasadzka. Stamtąd już na wolność nie wyszła.

Po 9 dniach wraz z całą partią kontrrewolucjonistów została rozstrzelana w nocy z 29 na 30 października.

Jej bardziej szczęśliwi towarzysze niedoli, t.zn. ci co wyszli żywo z więzienia mówili, że zachowywała się mężnie. Nie dała się nabrać na żadne prowokacje ani obietnice darowania jej życia. Wszystkie powierzone jej tajemnice zabrała do grobu”

Dekretem Naczelnika Państwa i Naczelnego Wodza z dnia 17 maja 1922 r. (Adj. Gen. L. 13391 VM) została odznaczona Orderem Virtuti Militari V klasy (L. k. 7912).

Zarządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 9 października 1933 r. została także odznaczona pośmiertnie Krzyżem Niepodległości.

Źródła:

CAW, syg. KN 9.X. 1933, a p. prac. cyw. 200 (Janina Holecka).

Monitor Polski nr 235/1933, s. 2, poz. 255.

Dz. Pers. MSWojsk. Nr 1 z 4 stycznia 1923 r.

Ziemiański I., Praca kobiet, s. 100, 165, 178-179, 211, 215, 219-220, 223-224.

MS 52 2007

1920

†
Janina HOLECKA

MS 52 2007

(1894 - 1920)

Urodziła się 26 września 1894r. w Odessie jako córka dobrze sytuowanego urzędnika bankowego.

W 1912r. ukończyła gimnazjum. Następnie, mimo sprzeciwu rodziców, podjęła pracę zarobkową w biurze.

W dniu 1 września 1919r. wstąpiła do POW. Używała ps. Maria Dunin. Pracowała jako maszynistka, szyfrantka i łączniczka. Pozostała w Odessie i uczestniczyła w działaniach KN III POW i wywiadu polskiego także po zajęciu tego miasta w lutym 1920r. przez bolszewików.

Wyróżniała się ogromną dyspozycyjnością i odwagą. Jej życiorys do wniosku o nadanie Orderu Virtuti Militari V klasy napisany przez Władysławę Piechowską informuje: *„Miała raz zlecone oddać pocztę jednemu z kolegów. Był to spory rulon papieru, s.p. Janina Holecka umówiła się, że odda tę pocztę w kawiarni. W chwili gdy rozmawiali z kolegą Cz.K. obstawiała wszystkie wejścia i zarządziła obławę dezerterską. Polegało ona tym, że od wszystkich mężczyzn żądano dokumentów, a niektórych rewidowano. Zanim towarzysz s.p. Janiny Holeckiej zdołał zebrać myśli, zabrała mu papiery, schowała do mufki, pożegnała się i poszła sama do wyjścia. Przy drzwiach poprosiła czekistę, żeby ją kazał zrewidować poza kolejką i puścił bo spieszy się jej do pracy. Puszczono ją wolno bo rewizja dotyczyła tylko mężczyzn.”*

W dniu 20 października 1920r. została aresztowana. Jak zwykle wyszła do pracy w biurze i już nie wróciła. Okoliczności uwięzienia i śmierci Janiny Holeckiej przedstawia w jej życiorysie Władysława Piechowska: *„Przy wyjściu z biura powiedziano s.p. Janinie, o zaaresztowaniu rodziny Węgrzynowskich. Nietrudno było domyśleć się, że poszła ostrzec komendanta placówki. Te przypuszczenia były słuszne. Stwierdzono, że poszła wprost do mieszkania s.p. K. Łastowskiego, który niestety sam już był uwięziony i u którego w mieszkaniu była zasadzka. Stamtąd już na wolność nie wyszła.*

Po 9 dniach wraz z całą partią kontrrewolucjonistów została rozstrzelana w nocy z 29 na 30 października.

Jej bardziej szczęśliwi towarzysze niedoli, t.zn. ci co wyszli żywo z więzienia mówili, że zachowywała się mężnie. Nie dała się nabrać na żadne prowokacje ani obietnice darowania jej życia. Wszystkie powierzone jej tajemnice zabrała do grobu ”

Dekretem Naczelnika Państwa i Naczelnego Wodza z dnia 17 maja 1922r. została odznaczona Orderem Virtuti Militari V klasy (L. k. 7912).

Zarządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 9 października 1933r. została także odznaczona pośmiertnie Krzyżem Niepodległości.

Źródła:

CAW, syg. KN 9.X. 1933, a.p. 200 prac. cyw. (Janina Holecka).

Monitor Polski nr 235/1933, s. 2, poz. 255.

~~Dz. Pers. NP i NW Nr 59 z dnia 30 grudnia 1922r.~~

Dz. Pers. MS Wojsk nr 1 241 1923 r

Wesołowski Z. P., Order Virtuti Militari i jego kawalerowie, Miami 1992, s. 230.

*Sporządzenie kawaleriat MS Wojsk
21 XI 2004 r*

Przysiężenie J. Dufort e-mailem 30.05

bur. A. Lisicki

II-8

HOLECKA Janina (1894 - 1920), ps. „Dunin”, „Maria Dunin”

Zdjęcie Janiny Holeckiej znajduje się w książce Peplóńskiego.

Data i miejsce urodzenia oraz bliższe dane biograficzne pozostają nieznane. Janina Holecka wstąpiła do POW 1 września 1919 r., przyjmując pseudonim „Maria Dunin”. Pracowała w Biurze Wywiadowczym komendy okręgowej POW w Odessie. Do jej obowiązków należało szyfrowanie raportów wojskowych, wysyłanych do Sztabu Generalnego WP. Zajmowała się także pracą wywiadowczą. Wraz z drugą wywiadowczynią o pseudonimie „Esta” wykonywała specjalne zadania zlecone przez komendanta okręgu. Jesienią 1919 r. Holecka kierowała placówką wywiadowczą POW w Batumi, która była odpowiedzialna za zbieranie wiadomości z wybrzeża Morza Czarnego w rejonie Kaukazu i utrzymywanie łączności z Konstantynopolem.

Gdy w styczniu 1920 r. do Odessy zbliżyły się wojska bolszewickie i większość pracowników musiała opuścić swoje stanowiska ze względu na możliwość dekonspiracji wobec władz bolszewickich, pięciu członków odeskiej POW zgłosiło chęć pozostania na stanowisku. Jedną z nich była Holecka. Pozostawszy w Odessie zajęła się działalnością wywiadowczą, przekazując informacje o sytuacji wojskowej i politycznej w tym mieście, czym oddała duże usługi Oddziałowi II Sztabu Generalnego. Po ośmiu miesiącach pracy placówka POW została wykryta. W początkach października Holecka, wraz z Anną Węgrzynowską (VM), Stefanem Czarneckim, Karolem Łastowskim i Konstantym Zalewskim, została aresztowana przez CzeKa. Wszyscy zostali rozstrzelani 29 października 1920 r.

Po zakończeniu wojny, Dekretem NPiNW z 17 maja 1922 r. ogłoszonym w Dz. Pers. MSWojsk. Nr 1 z dnia 4 stycznia 1923 r. została pośmiertnie odznaczona Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari V klasy. Henryk Józefski, Komendant Naczelny POW na Wschodzie, napisał w uzasadnieniu o przyznaniu jej odznaczenia:

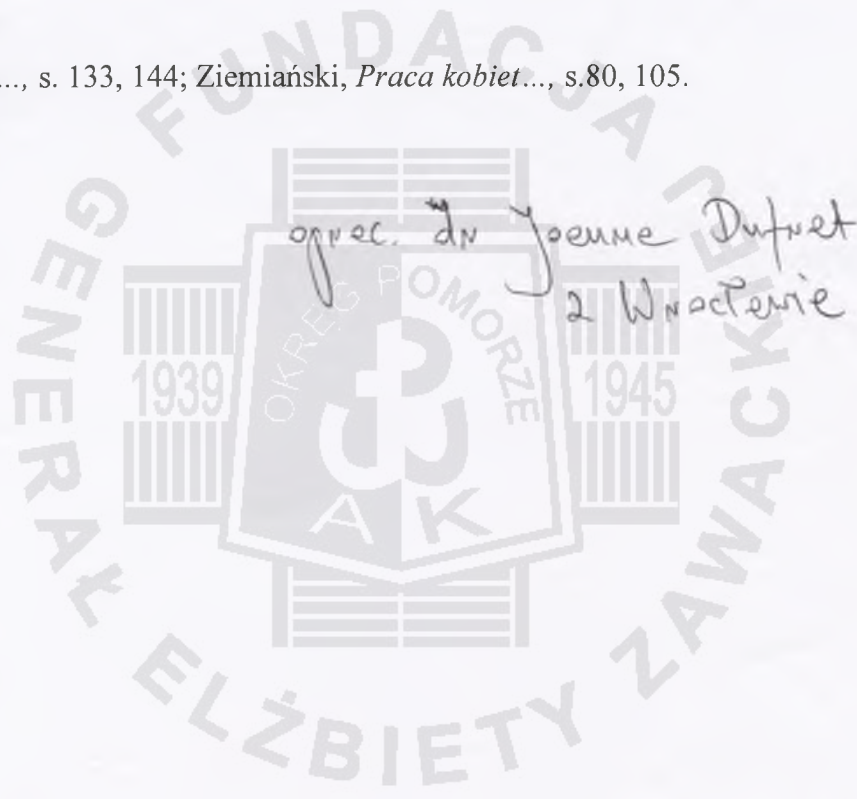
W styczniu 1920 r., gdy został wypracowany plan częściowej ewakuacji Placówki Odeskiej ze względu na oczekiwaną okupację sowiecką ś.p. Janina Holecka, pomimo odbytej już półrocznej pracy zafrontowej, dającej Jej prawo do zmiany i powrotu do kraju, zgłosiła chęć pozostania na placówce, powodując się chęcią przysporzenia maksimum pożytku w chwili oczekiwanych decydujących wypadków na Wschodzie. Jednocześnie przyjęła na siebie przechowywanie archiwum placówki, w całej swojej pracy kierując się pobudkami natury li tylko ideowej.

Aresztowana w październiku 1920 r. przez władze sowieckie ś.p. Janina Holecka została poddana badaniom wielokrotnym ze stosowaniem gróźb i tortur. Z zupełnym spokojem i wyjątkowym męstwem przyjęła je, nie wydając z siebie ani jednego nazwiska, ani jednej informacji z tajemnic służbowych. Poniosła śmierć godnie, do ostatniej chwili zachowując pełną świadomość ciężącego na Niej obowiązku i odpowiedzialności.

Wobec całej pracy nieskazitelnej i ofiarnej oraz godnej i po bohatersku przyjętej śmierci z rąk wroga – stawiam wniosek o odznaczenie ś.p. ob. Janiny Holeckiej (Marii Dunin), jako żołnierza POW poległego na placówce – orderem „Virtuti Militari” V kl.

BIBLIOGRAFIA:

Peplowski, Wywiad..., s. 133, 144; Ziemiański, Praca kobiet..., s.80, 105.

Biogram oprac. przez E2 i D.W. do II tomu
„Słowniki VM kobiet” z uwagami prof. Teresy Friedel 22 VII 05 I 11-10

HOLC Halina zob. GÓRKA-GRABOWSKA Halina

HOLECKA Janina (1894 -1920), ps. „Dunin”, „Maria Dunin”, członkini POW, wywiadowczyni, łączniczka i szyfrantka Komendy Okręgowej POW w Odessie KN III Kijów; rozstrzelana przez CzeKa

Janina Holecka urodziła się 26 IX 1894 w Odessie w rodzinie dobrze sytuowanego urzędnika bankowego. W 1912 ukończyła gimnazjum. Następnie, mimo sprzeciwu rodziców, podjęła pracę zarobkową w biurze.

Dnia 1 IX 1919 wstąpiła do POW, przyjmując pseudonim „Maria Dunin” i podjęła służbę w Biurze Wywiadowczym Komendy Okręgowej POW w Odessie (KN III C1) jako maszynistka, szyfrantka i łączniczka. Do jej obowiązków należało szyfrowanie raportów wojskowych, wysyłanych do Sztabu Generalnego WP. Wyróżniając się odwagą, zajmowała się także pracą wywiadowczą, wykonując wraz z drugą wywiadowczynią o pseudonimie „Está”, specjalne zadania zlecone przez komendanta okręgu. Jesienią 1919 kierowała placówką wywiadowczą POW w Batumi, która była odpowiedzialna za zbieranie wiadomości z wybrzeża Morza Czarnego w rejonie Kaukazu i utrzymywanie łączności z Konstantynopolem. Gdy w styczniu 1920 do Odessy zbliżyły się wojska bolszewickie i większość pracowników musiała opuścić swoje stanowiska ze względu na możliwość dekonspiracji wobec władz bolszewickich, Janina wraz z czterema innymi członkami odeskiej POW pozostała na stanowisku. Po wejściu bolszewików w lutym 1920 kontynuowała działalność wywiadowczą w KN III POW, przekazując nadal informacje o sytuacji wojskowej i politycznej w tym mieście do Oddziału II Sztabu Generalnego. Przechowywała także archiwum placówki. Mając dni zajęte pracą zarobkową, wiele nocy poświęcała na szyfrowanie raportów wywiadowczych. Po ośmiu miesiącach pracy placówka POW została wykryta. Dnia 20 X 1920 Janina wraz z A. Węgrzynowską (VM), komendantem placówki K. Łastowskim, S. Czarneckim i K. Zalewskim, została aresztowana przez CzeKa. Po ciężkim śledztwie wszyscy zostali rozstrzelani 29 X 1920. Więźniowie, którzy przeżyli, mówili, że zachowywała się mężnie. Nie dała się nabrać na żadne prowokacje ani obietnice darowania jej życia. Wszystkie powierzone jej tajemnice zabrała do grobu ...”

Janina Holecka Dekretem Naczelnego Wodza i Naczelnika Państwa z 17 V 1922 (Adj. Gen. L. 13391 VM) została pośmiertnie odznaczona Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego

Virtuti Militari z nr. Krzyża 7912. Henryk Józewski, Komendant Naczelny POW na Wschodzie, napisał w uzasadnieniu o przyznaniu jej odznaczenia: *W styczniu 1920, gdy został wypracowany plan częściowej ewakuacji Placówki Odeskiej ze względu na oczekiwaną okupację sowiecką ś.p. Janina Holecka, pomimo odbytej już półrocznej pracy zafrontowej, dającej Jej prawo do zmiany i powrotu do kraju, zgłosiła chęć pozostania na placówce, powodując się chęcią przysporzenia maksimum pożytku w chwili oczekiwanych decydujących wypadków na Wschodzie. Jednocześnie przyjęła na siebie przechowywanie archiwum placówki, w całej swojej pracy kierując się pobudkami natury li tylko ideowej. Aresztowana w październiku 1920 przez władze sowieckie ś.p. Janina Holecka została poddana badaniom wielokrotnym ze stosowaniem gróźb i tortur. Z zupełnym spokojem i wyjątkowym męstwem przyjęła je, nie wydając z siebie ani jednego nazwiska, ani jednej informacji z tajemnic służbowych. Poniosła śmierć godnie, do ostatniej chwili zachowując pełną świadomość ciężącego na Niej obowiązku i odpowiedzialności. W 1933 została także odznaczona pośmiertnie Krzyżem Niepodległości.*

APAK, T. 3052/WSK; CAW, KN 9.X. 1933, a p. prac. cyw. 200 (Janina Holecka); Dz. Pers. MSWojsk. Nr 1 z 4 I 1923; GISZ (Biuro Kapituły Orderu VM), sygn. I. 302.17.58, k. 86, poz. 33; MP nr 235/1933, s. 2, poz. 255;

Filipow K., *Order Virtuti Militari 1792-1945*, Warszawa 1990, s. 115; *Kawalerowie VM*, Polak ..., s. 165; Peptoński A., *Wywiad w wojnie polsko-bolszewickiej 1919-1920*, Warszawa 1999, s. 132, 144; Wesołowski, *Order VM...*, s. 257, 514; Ziemiański, *Praca kobiet*, passim

MS/7

1920

1. N

Holecka

2. I., ps.

Janina

3. ur.

4. st.

5. Org.

POW 1920
R 113

1922. 17. 05

6. przydz.

7. funkcje

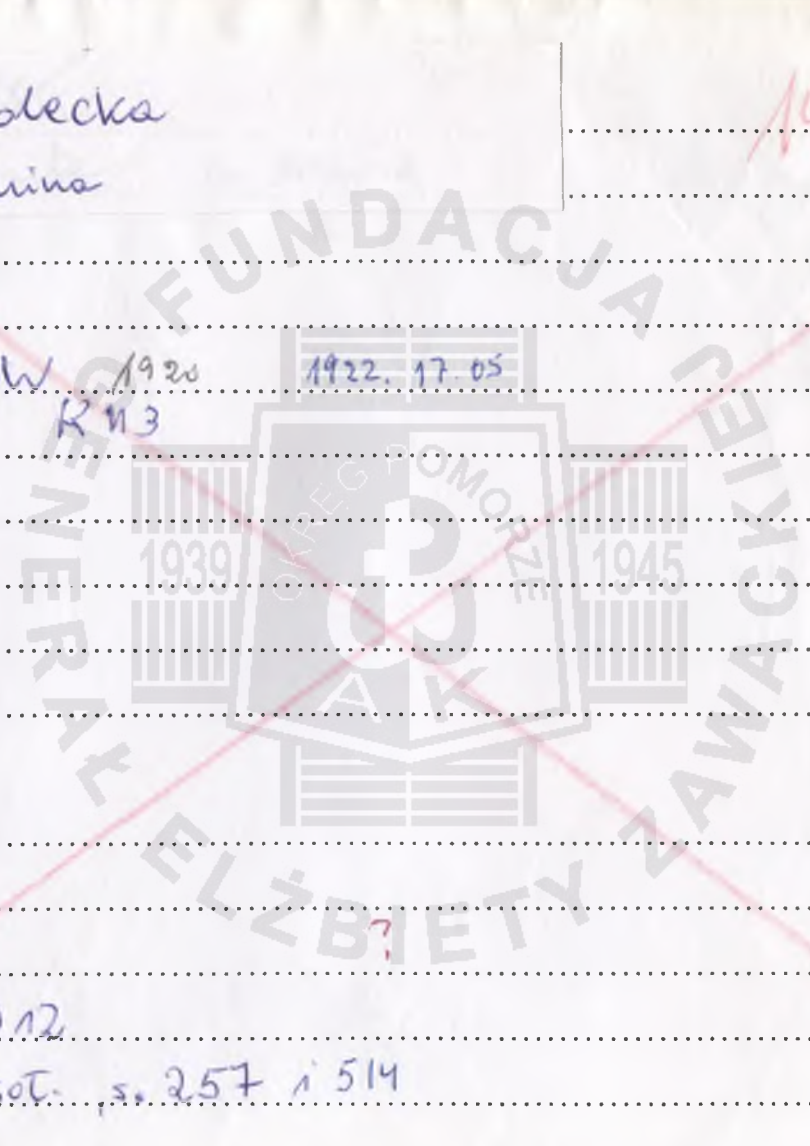
8. nr

7912

9. źr.

Wesot. s. 257 i 514

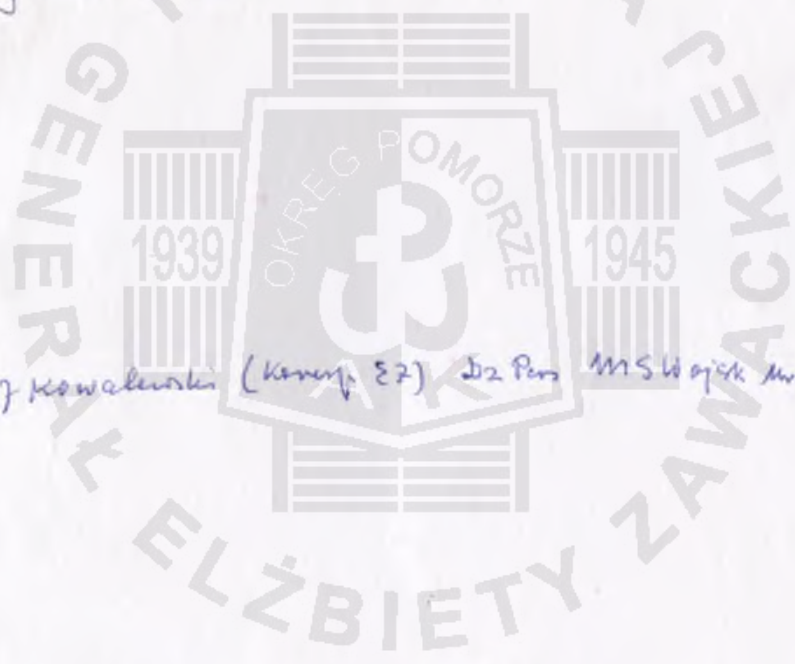
podwrota kartę inf.

1. Kłobucka, Janina, 1920, obywatelka, 79.12, POW, 1922. 05.17. s. 257 s. 5

2. B. Polek, Wykazy odzw. s. 165

3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.

10. Zwiasto J. Kowalewski (Kam. 27) Joz. Per MS Wojick Nr 1 2 dn 4-1923-rosstne

20. Wpisanym Cielikowa Dufret
21. Pomnikanie

POW

VM

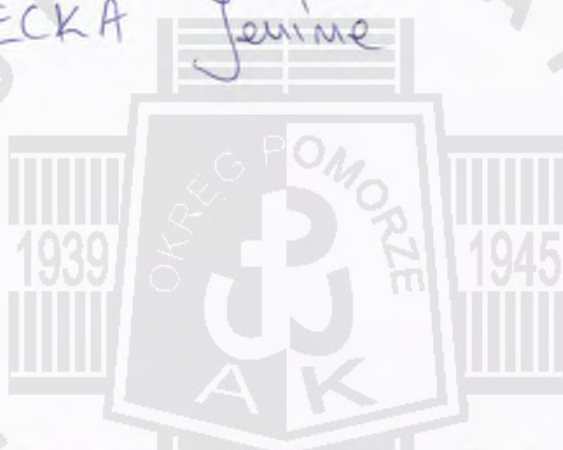
HOLECKA Janina

kd 5, nr. 7912, 1922 05. 17

Zob. P. Peszowska, Order Virtuti Militari
i jego kawalerowie.
Hallmark Press, Miami, Florida, USA
str 254, 1992

litka 92

HOLECKA *Jenine*

Polak, Kaw. VM 1782-1945 " Wykaz
odmroczoonych ... s. 765

D.K. 1103

i

VM

POW

HOLECKA

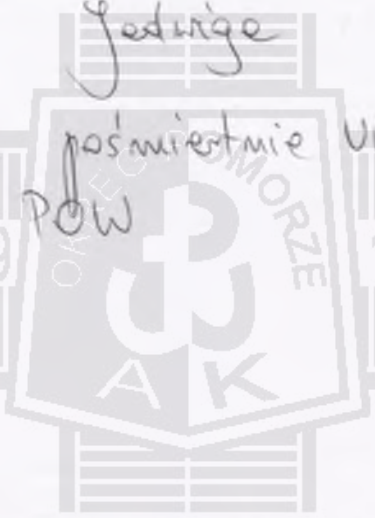
Jedynge

- odznaczone
udziel w POW

pośmiertnie VM 20

1939

1945

Job. Filipow K., Omdow VM 1932-1945, Wwe 1990,
s. 115

D.Kr. IV 04

i

UM

POW

HOLECKA

Janina

ps. "Dumina", "Marie Dumina"

- członkini komendy okręgowej w Odessie
[KU-III CA] w okresie 8 II - 6 VI 1920,
wywiadowczy i wykonujące specjalne za-
dania zlecane przez komendanta okręgu
- 9/133
- potem kiewskie placówki w Białym, które

Zob. Peptomski A., Wywiad w wojnie pol.-bolsz.
1918-1920, W-wa 1933, s. 132, 144, 185

D.kw. IV 04

Verte

byłoby odpowiedzialne za zbieranie
wiadomości z wybrzeża Morza Czarnego
w rejonie Karkesu i utrzymywanie
Teczności z Konstantynopolem i Pleców-
ką D-11 - s. 144

UM

Niemal rok trwały represje skierowane przeciwko członkom POW na terenie Odessy. W styczniu 1920 r., wraz z opuszczeniem południowej Ukrainy przez wojska Armii Ochotniczej gen. Denikina, dokonano redukcji personelu POW, który miał prowadzić działalność pod okupacją bolszewików. Postępowanie ich w stosunku do Polaków było już powszechnie znane i dlatego decyzja o pozostaniu w Odessie świadczyła o odwadze i poświęceniu. Nie opuściło miasta pięć osób: Karol Łastowski, Anna Węgrzynowska, Janina Holecka, Konstanty Zalewski i Stefan Czarniecki. Grupa ta zorganizowała starannie zakonspirowaną placówkę wywiadowczą i przekazywała informacje do oddziału II NDWP. Działalności tej towarzyszyły nasilone represje sowieckiego aparatu bezpieczeństwa. Utworzono organizację prowokacyjną do walki z „żywołem polskim”. Dzięki posługiwaniu się prowokacją, CzeKa aresztowała wkrótce kilkudziesięciu Polaków, których rozstrzelano. Mimo aktywnej penetracji środowisk polskich, czekiści dopiero po ośmiu miesiącach wykryli placówkę KN-III. Na początku października 1920 r. zostali aresztowani: komendant placówki Karol Łastowski, ps. „Życki”, i jego współpracownicy; Janina Holecka, ps. „Maria Dunin”, Anna Węgrzynowska, ps. „Karol Szolc”, Stefan Czarniecki i Konstanty Zaleski⁸⁴. Prowadzący śledztwo dysponowali dowodami, że grupa ta należała do POW, jednak podczas przesłuchań nie zdołali uzyskać informacji o innych członkach organizacji. Wszyscy zginęli 29 X 1920 r.

Reg. 2015/1 A. Wywiad z Uginie
płd. - kdez. 1945-1950, 10-se-1938

~ 5.185

Ś. p. JANINA HOLECKA.

Współpracowniczka placówki Odeskiej P. O. W. ś. p. ob. Janina Holecka (Marja Dunin) od czasu drugiej okupacji Odesy przez władze sowieckie w lecie

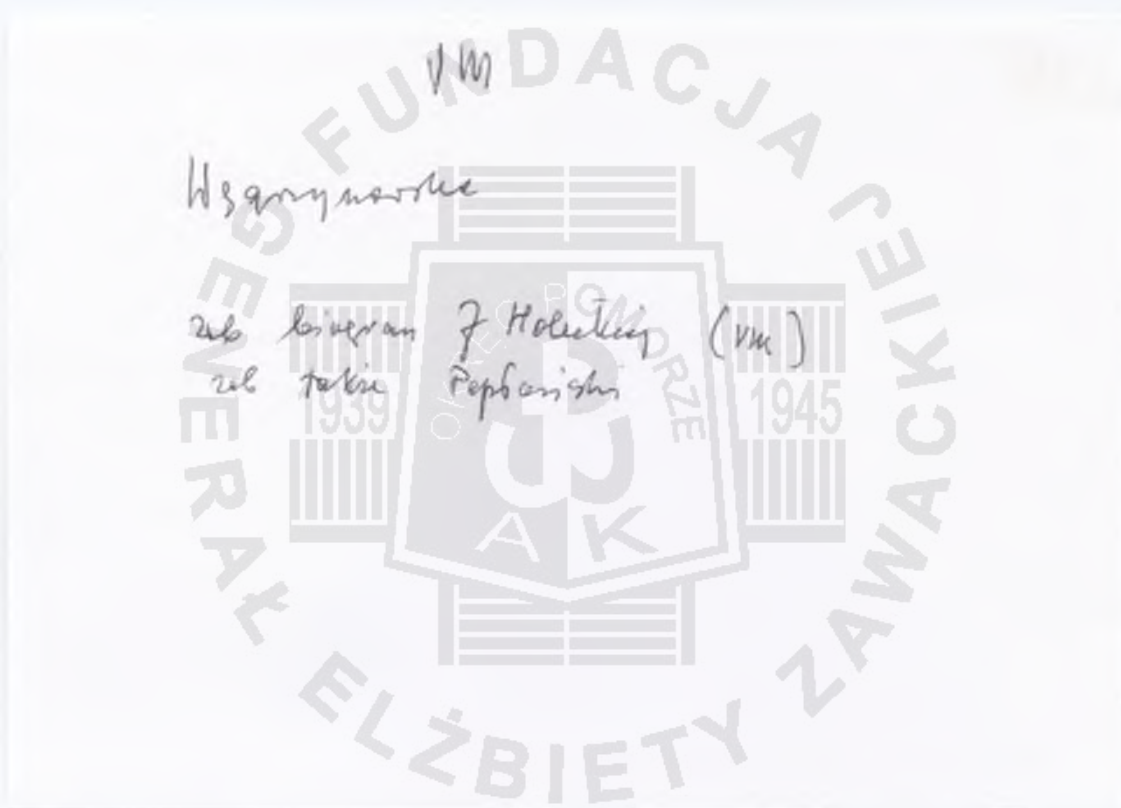
1919 r. okazywała placówce znaczne usługi. Rzeczywisty czynny członek P.O.W. od dnia 1 września 1919 r. pełniła odpowiedzialną funkcję przy szyfrowaniu raportów wojskowych „wysyłanych do Sztabu G. W. P., Mając konieczność pracy zarobkowej, na prace organizacji częstokroć całe noce trawiła nad konspirowaniem raportów, zawsze wywiązując się ze swej pracy nadzwyczaj sumiennie i starannie.

W styczniu 1920 roku, gdy został wypracowany plan częściowej ewakuacji Placówki Odeskiej ze względu na oczekiwaną okupację sowiecką ś. p. Janina Holecka pomimo odbytej już półrocznej pracy zafrontowej, dającej Jej prawo do zmiany i powrotu do Kraju, zgłosiła chęć pozostania na placówce, powodując się chęcią przysporzenia maksimum pożytku krajowi w chwili oczekiwanych decydujących wypadków na Wschodzie. Jednocześnie przyjęła na siebie przechowywanie archiwum placówki, w całej swej pracy kierując się pobudkami natury li tylko ideowej.

Aresztowana w październiku 1920 r. przez władze sowieckie ś. p. ob. Janina Holecka została poddana badaniom wielokrotnym ze stosowaniem gróźb i tortur. Z zupełnym spokojem i wyjątkowym męstwem przyjęła je, nie wydając ani jednego nazwiska, ani jednej informacji z tajemnic służbowych. Poniosła śmierć godnie, do ostatniej chwili zachowując pełną świadomość ciężącego na Niej obowiązku i odpowiedzialności.

Wobec całej pracy nieskazitelnej i ofiarnej, oraz godnej i po bohatersku przyjętej śmierci z rąk wroga — stawiam wniosek o odznaczenie ś. p. ob. *Janiny Holeckiej (Marji Dunin)*, jako żołnierza P. O. W. poległego na placówce — orderem „Virtuti Militari“ V kl.

Ziemięciści Niemcy
„Prace Kobiety P.O.W. - Wschód”

HOLECKA Janina

